

නමෝ තස්ස භගවතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

තරභව නැතිකරගෙන සතුවිත් ජීවත් වෙමු.

(අංගුත්තර නිකායේ පටිම අසාන පටිච්ඡය සූත්‍රය ඇසුරිනි)

කැරැණික පින්වත්නි,

අද නවමි පුර පසලොස්වක පොහොය දිනයයි. පසුගිය දුරතු පෝය දින ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රථම වරට ලංකාවට වැඩම කලේ යක්ෂයින් දමනය කිරීමට බව ඉතිහාසයේ සඳහන් වේ. එදා ඒ යකුන් ලෙස සලකා ඇත්තේ ඉතාම සුළු දේකට වුවත් වහා කිපෙන සුළු ආවේගශීලී පිරිසකටය. එසේනම් විවැනි යකුන් හා යක්ෂයින් අදටත් අප රටේ ඇති බව අමතක නොකල යුතුය. ඒ නිසා අපේ සිතට යක්ෂ ගති මතු වුනොත් ඒවා සිතින් ඇතිකොට දේව ගති ඇති කර ගත යුතුයි. ඒ සඳහා වැදගත් වන වටිනා සූත්‍රයක් ලෙස අඛගුත්තර නිකායාගත පටිමආසාන පටිච්ඡය සූත්‍රය දැක්විය හැක. ආසාන යන පාලි වචනයෙහි තේරුම ද්වේශය හෙවත් තරභව යන්නයි. පටිච්ඡය යන වචනයේ තේරුම නැති කරගැනීම යන්නයි.

සිතේ ඇති වන තරභව නැති කරගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කරන ක්‍රම 5ක් මෙම සූත්‍රයෙහි සඳහන් වෙයි. යම් කිසි පුද්ගලකු කෙරෙහි අප සිතේ ද්වේශයක් හට ගත් විට

- ඕහු කෙරෙහි මෛත්‍රිය පැතිරවිය යුතුය. (මත්තා භවේ තබ්බා)
- උපේක්ෂාව පැතිරවිය යුතුයි (උපේක්ඛා භවේ තබ්බා)
- තරභව ඇති වීමට හේතු වූ කරුණු අමතක කල යුතුයි (අසති අමනසිකාරෝ)
- තරභව ඇති කිරීමට හේතුවූ පුද්ගලයාගේ හැටි ඕනෑමයි කියා සිතිය යුතුය (කම්මස්සකකා අධිට්ඨ තබ්බා)

මෙම ක්‍රම 5 අනුගමනය කිරීමෙන් අප සිතෙහි ඇතිවන ද්වේශය නැතිකරගත හැකිය. මේ ක්‍රම 5 වාචසිකව නිතර නිතර කියමින් සිටි පමණින් ද්වේශය නැතිකර ගත නොහැකිය. මේ ක්‍රම අප ජීවිතය තතුල ක්‍රියත්මක කර ගත යුතුය.

අපේ සිත් වල හටගන්නා ද්වේශය නැති කර ගැනීමේ පළමු ක්‍රමය මෛත්‍රිහ වැඩීමයි. බුදු දහම උගන්වා ඇති ක්‍රම අතර මෛත්‍රි භාවනාව ඉතා වැදගත් ශික්ෂණ ක්‍රමයකි. මින් අදහස් කරන්නේ මිතුරු කමයි. මිතුරු කම තව දුරටත් දැයුණු වූ විට කලාණ මිත්‍ර තත්වයට පත්වේ. මෙහිදී මුලින්ම මෛත්‍රි කළ යුත්තේ තමන්ටය.

- මම මට වෙර නොකර ගනිමි (අහං අවේරෝ හෝමි)
- මම මට තරභ සිත් ඇති නොකරගනිමි (අබ්බසාපජ්ජෝ හෝමි)
- මම නිරෝගීව වාසය කරමි (අනිසෝ හෝමි)
- සැපසේ ජීවිතය පවත්වාගෙන යමි. (සුඛී අත්තානං පරිහරාමි)

මෙසේ තමාටම මෛත්‍රි කර ගත යුතුය. එවිට තමා පිළිබඳව ඇති වන තරභව නැති කර ගත හැකිය. ශ්‍රී ලංකාව නූතනයේ විවිධ විෂයන්ගෙන් පළමු පෙළේ වාර්ථා තබා අත. සිය දිවි හසා ගන්නවුන් අතරින් ප්‍රථමස්ථානය විවැනි වක් වාර්ථාවකි. මීට ප්‍රධානම හේතුව තමා තමාට මිතුරු නොවීමයි.

තමාගෙන් ආරම්භ කරන මෛත්‍රි භාවනාව ක්‍රමයෙන් සමාජය කෙරෙහි පැතිරවිය යුතුය. දෙමව්පියන් සහෝදර සහෝදරියන් ඥාති මිත්‍රාදීන්, සතුරන් ආදී සියලු දෙනා වෙත පැතිරවිය යුතුයි. අප නිතර භාවිතා කරණ කරණීය

මෙත්ත සූත්‍රය තුළ උගන්වනු ලබන්නේ විශ්ව මෙත්තියකි. එහි මෙත්තිය කළ යුතුයයි දක්වා ඇති පිරිස් සලකා බැලුවොත් පෙනී යන්නේ ඊට අයත් නොවන කවරෙක්වත් නැති බවයි. සබ්බේ සත්තා භවන්තු සුඛිතත්තා ය න වචනය තුළ ඒ විශ්ව මෙත්තිය ඇතුළත් වී තිබේ. අපි නිතර මෙම සූත්‍රය කියවමු. මෙත්තී භාවනාව නිතර නිතර වාචිකව ප්‍රකාශ කරමු. නමුත් අපේ කායික, වාචික, මානසික ක්‍රියාවල ඒ මිතුරු බව ප්‍රදර්ශනය නොවේ. ඒ නිසා අපේ සිත් වල ඇතිවන ස්වේශය අවසන් නොවේ. අප විසින් අපවම රවටා ගැනීමක් කරන බව වටහා ගත යුතු වෙයි. අද අප ජාතියක් වශයෙන් අනාරක්ෂිතවී තිබේ. මීට හේතුව කුමක්ද ? ඉතිහාසය තුළ කොතැනක හෝ අප තුළ තිබූ දුබලතාවයකි. අපි සිංහලයින්ට මෙත්තී කරමු. නමුත් දම්ප්‍රියන්ට මෙත්තී නොකරමු. වරද මෙතනය. සබ්බේ සත්තා යන වචනයට දෙමළ ජනතාවත් අයිති බව සිතා ඔවුන් සමගද මිත්‍ර විය යුතුය. ද්‍රවිඩ ජනතාවද මේ අකාරයෙන්ම ක්‍රියා කළ යුතුයි. එසේ කළොත් ජාතීන් අතර ඇතිවී තිබෙන ද්වේෂ සහගත සිතිවිලි තුරන් කර ගත හැකිය. දකුණේ අයට උතුරේ අය පෙනෙන්නේ කොටි හැටියටයි. උතුරේ අයට දකුණේ අය පෙනෙන්නේ සිංහයින් හැටියටයි. මේ මෘග සංඝද්‍රෝණියයි. මේ හබය වෙනස් කර ගෙන සියළු ලක් වැසියෝම එකම මිතුරු කළෙක් සේ ක්‍රියා කළහොත් මේ ද්වේශ සහගත සිතිවිලි වලින් නිදහස් විය හැකිය. එය රටේම ආරක්ෂාව වේ. (මෙත්තා භාවනේඛ්ඛා)

අපේ සිත්වල හට ගන්නා ද්වේශය නැතිකරගත හැකි දෙවන ක්‍රමය කරුණාව ඇති කර ගැනීමයි. යමකු කෙරෙහි තරඟවක් ඇති වුවොත් ඔහුට කරුණාව දැක්විය යුතුය. කරුණාව යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ අනුන්ගේ දුකේදී තමන්ගේ සිතේ ඇති වන කම්පාවයි. සමාජය තුළ ජීවත් වන යමෙකුගේ ක්‍රියා කලාපයන් නිසා අපේ සිතේ තරඟවක් ඇති වුවොත් ඔහු ගැන මෙසේ සිතිය යුතුය මේ මගේ සහෝදරයෙකි. අපේ දෙමාපියන් සියළුම රුවන්ට තම දේපල දොළ මිය ගියහ. මොහු ඒ සියල්ල විනාශ කර දැමූ දැන් මට කරදර කරයි. එය එසේ වුවත් මමත් නැතිවුව හොත් මොහුට කවුරුන්ම නැති වෙයි. ඒ නිසා මමවත් මොහුට කරුණාවෙන් ක්‍රියා කල යුතුයි. මෙබඳු සිතිවිල්ලක් ඇතිකර ගත හොත් එය බොධි සත්ව චින්තනයකි. ඒ තුලින් අපේ සිතේ ඇතිවූ ද්වේශය නැමති ගින්න නිවා දැමිය හැක. (කරුණා භවේ තඛ්ඛා).

ආඝාත පටි විනය සූත්‍රයට අනුව තරඟව නැති කර ගන්නා තෙවන ක්‍රමය උපේක්ෂාවයි. උපේක්ෂාව යනු මධ්‍යස්ථ ස්වභාවයයි. බුදු දහමට අනුව ජීවිතයේ සැම අවස්ථාවකම අපි මැදහත් සිතින් ක්‍රියා කල යුතුය. අන්තවාදී අදහස් වලින් මිදී එසේ ක්‍රියා කලහොත් අපේ සිතේ ඇතිවන තරඟව නැති කරගත හැක. අප බෝසාණන් වහන්සේ දුෂ්කර ක්‍රියාව කරන සමයෙහි පස්වග තවුසන් බෝසනාණන් වහන්සේට අපමණ උදව් උපකාර කළහ. බෝසනාණන් වහන්සේ දුෂ්කර ක්‍රියාව අත්හල විට සිදු වූයේ කුමක්ද? පස්වග තවුසන් තුළ ද්වේශයක් ඇති වීමයි. ඔවුන්ගේ පිළිගැනීම වූයේ විමුක්තිය උදා කරගත හැකි එකම ක්‍රමය සිරුරට දුක් දීම බවයි. එය අන්තවාදී සිතිවිල්ලකි. ඒ නිසා තරඟවක් ඇතිවී බෝසතුන් අතහැර දැමූහ. ඒ ද්වේශය කොතරම් බරපතල ලෙස ක්‍රියාත්මක වූයේද යන්න පැහැදිලි වන්නේ බුද්ධත්වයට පත්ව තමන් සොයාගෙන බරණැස ඉසිපතනයට වඩින විට ඔවුන් කළ කී දේ ගැන සිතීමෙනි. මෙසේ අප පිළිගත් දෙය අනෙක් අයත් පිළිගත යුතුයි, අප තරඟවී සිටින අය සමග අනෙක් අයත් තරඟවිය යුතුයි යනුවෙන් නොසිතා මධ්‍යස්ථව සිතීමට පුරුදු වුවහොත් අපේ සිතේ ඇතිවන ද්වේශය නැති කර ගත හැකිය.

සමාජය තුළ ජීවත් වන බොහෝ දෙමාපියන් තම දරුවන්ගේ ක්‍රියා කලාප හමුවෙහි ද්වේශ සහගතව සිටිනු දැකිය හැකිය. එයට හේතුව මධ්‍යස්ථව බැලීමට නොහැකි කමයි. තැන්පත් ජීවිතය ආරම්භ කරන තම පුතා දෙමාපියන්ට හොඳින් සලකමින් ක්‍රියා කල කෙනෙකි. නමුත් වෙනදා මෙන් තම දෙමාපියන් ගැන සෙවීමට ඔහුට බැර වෙයි. ඔහුට දැන් බිරිඳක් සිටී. දරුවන් සිටී. ඔවුන් ගැනද සෙවිය යුතුය. මෙහිදී දෙමාපියන් තම දරුවන් ගැන උපේක්ෂාවෙන් බැලිය යුතුය. අනේ මගේ පුතා දැන් කාර්යබහුල ජීවිතයක් ගත කරයි. ඒ නිසා නිතර අප ගැන සෙවීමට ඔහුට හැකියාවක් නැත. මෙහිදී අපි ඔහුට ද්වේශ නොකරමු. මෙසේ සමාජයේ ජීවත් වන සියළු දෙනාම උපේක්ෂාවෙන් ජීවත් වන්නේ නම් ද්වේශය නැති කරගත හැකිය. සමහර ස්වාමී පුත්‍රවරු තම බිරිඳ සමග ද්වේශයෙන් කටයුතු කරයි. සැමියා ගෙදර එන්ට්ට් බිරිඳ අසනීප වී සිටී. ගෙදර කටයුතු කිසිවක් සිදුවී නැත. මෙහිදී ඔහු මෙසේ සිතිය යුතුය. සනීපයෙන් සිටියා නම් කවදාවත්ම මාගේ බිරිඳ මේ කටයුතු නොකර ඉන්නේ නත. බැරම නිසා මෙය සිදුවී ඇත. මේ මධ්‍යස්ථ ආකල්පය ඇතිකර ගතහොත් බිරිඳ පිළිබඳ ඇතිවන ද්වේශය නැති කරගත හැක. (උපේක්ඛා භාවේතඛ්ඛා).

මෙම සූත්‍රයට අනුව ද්වේශය නැතිකර ගන්නා සතර වන ක්‍රමය අසති අමනසිකාරයයි. එයින් අදහස් කරන්නේ ද්වේශය ඇතිවීමට හේතුවූ කරුණු සහ පුද්ගලයින් අමතක කර දැමීමයි. සමාජය බොහෝ විට ද්වේශයෙන් කටයුතු කරන්නේ පැරණි අම්හිරි අතීතය මතක් කිරීමෙනි. රහත් නොවූ කවුරුන් අතරින් වැරදි සිදුවෙයි. එසේ සිතා ඒවා අමතක කර දැමිය යුතුය. දෙමළ ජනයාගෙන් කොටසක් සිංහල ජාතිය සමග මෙතරම් ද්වේශයෙන් ක්‍රියා කරන්නේ ඔවුන්ට අපෙන් සිදුවූ අම්හිරි අත්දැකීමක් නිතර සිහිකරන නිසා විය හැකිය. එවුන්ට එය අමතක කර දැමීමට හැකි වුවහොත් රටට මොන තරම් සහනයක් උදාවේද? ඔවුන්ගෙන් සිංහල ජාතියටද එසේ අම්හිරි දේ සිදුවී ඇත. අපිද ඒවා අමතක කර දමමු. එවිට අපි දෙපක්ෂයටම ද්වේශය නැති කරගෙන සහනයෙන් ජීවත් විය හැකි වෙමු.

සමහර ගෙවල් වල ස්වාමීපුත්‍ර වරු තම බිරිඳගේ වරදක් ගැන නිතර මෙනෙහි කරයි. ඇය සරණ පාවා ගන්නේ

වරදට සමාව දෙනවා යන පොරොන්දුව පිටයි. නමුත් දැන් බිරිඳ අතින් සුළු ප්‍රමාද දෝශයක් ඇතිවුවත් අර වරද ඉස්මතු කොට ගෙන අඬ දඬර කර ගනී. මේ හඬය නිසා දෙදෙනාම ද්වේශය නැමති ගින්නෙන් දැවෙති. මේ හඬය වෙනස් කරගැනීමට කළ යුත්තේ බිරිඳගේ වරද සිහි නොකර සිටීමයි.

දරුවන්ගෙන් සිදුවූ වැරදි නිතර නිතර සිහි කරන දෙමාපියන් දරුවන් කෙරෙහි ද්වේශයෙන් කටයුතු කරයි. හක්ෂුන් වහන්සේ අතින් සිදුවූ වැරදි සිහි කරමින් දායකයින් ද්වේශයෙන් කටයුතු කරයි. දායකයින් අතින් සිදුවූ වැරදි සිහි කරමින් හික්ෂුන් වහන්සේලා ද්වේශයෙන් කටයුතු කරයි. මේ හඬය වෙනස් කරගත යුතුය. රහත් නේවු කවුරුන් අතරින් වැරදි සිදු විය හැකියි. ඒ නිසා ඒ අමිහිරි අතීත සිදුවීම් අමතක කරමු. එසේ කිරීම ද්වේශය නැති කර ගැනීමේ සතර වන ක්‍රමයයි (අසති අමනසිකාරෝ).

පධම අසාන පටිච්චය සූත්‍රයට අනුව ද්වේශය නැති කර ගැනීමේ පස්වන ක්‍රමය කර්මයට අනුව සිතීමයි. කම්මස්සකතා යනුවෙන් දක්වා ඇත්තේ ඒ ක්‍රමයයි. බුදු දහමට අනුව පුද්ගලයා කෙරෙහි බලපාන ප්‍රධානම සාධකය කර්මයයි. කර්මය යනු හිතාමතා කරන ක්‍රියාවයි. ඒ ක්‍රියාවට අනුව ඔහුගේ පැවතුම් සකස් වෙයි. සමාජය තුළ යමෙකු තුළ ද්වේශයක් ඇති වුනා යැයි සිතමු. එහිදී අප මෙසේ සිතිය යුතුය. ඔය පුද්ගලයාගේ හැටි ඔහොම තමයි. ඔය ගතිය ඒ පුද්ගලයාගේ කර්ම ගතියයි. ඒ නිසා අප ඒ පිළිබඳව තරහවක් ඇති නොකර ගත යුතුයි. මේ දිගු සසර තුළ සමහරුන් නිතර නතර පුරුදු කරන්නේ ද්වේශයයි. ඒ නිසා ඔහුගේ සියළු කටයුතු සමාජයට අහිතකර ගෙස බලපායි. එහිදී අප ඒ ගැන සිතා අපේ සිතේ ද්වේශය ඇති නොකර ගත යුතුයි. ඔය පුද්ගලයාගේ හැටි ඔහොම තමයි කියා කර්මය සිහිපත් කොට අපේ සිතේ ඇතිවන තරහව නැති කරගත යුතුයි (කම්මස්සකතා අධිට්ඨ තඛ්ඛා)

ලෝභ දෝස මෝහ යනු නරක චිත්තාවේග 3කි. මේවා නැතිකර ගැනීම සඳහා උපදෙස් දුන්නේ බඳුන් වහන්සේ පමණක් නොවේ. ඊට කලින් ජීවත් වූ බමුණු සමාජයද මේවාට උපදෙස් දී ඇත. පමුණන් උපදෙස් දී ඇත්තේ මීට වඩා වෙනස් ක්‍රමයකටය. යමෙක් නාන විට කණට වතුර ටිකක් ඇතුල් වුනොත් ඒ කණට තවත් වතුර ටිකක් දමා අර වතුර අස් කල යුතුය. කකුලක කටුවක් අනුන විට කටුවකින්ම එම කටුව ඉවත් කල යුතුය. මෙසේ යමෙකුගේ සිතේ රාගයක් ද්වේශයක් ඇති වුනහොත් ඒ රාගයෙන් ද්වේශයෙන්ම ඒවා නැතිකර දැමිය යුතුය. ඒ බමුණු ක්‍රමයයි. බෞද්ධ ක්‍රමය එය නොවේ. නමුත් අද බොහෝ බෞද්ධයන්ද කරන්නේ බමුණු ක්‍රමයයි. ඒ නිසා සමාජය තුළ ද්වේශය බහුලවී තිබේ.

බුදු දහම ද්වේශය උපමා කර ඇත්තේ අරටුව නැති ගසකටයි (තඩසාර වෘක්ෂය). අරටුව නැති ගසේ මල් හට ගැනීම, ගෙඩි හට ගැනීම ගනේ විනාශයට හේතු වෙයි. ගොයම් ගසේ අරටුව නැත. ගොයම් ගස කරලින් බරවූ විට ගස කපා දමයි. කෙසෙල් ගසේද අරටුව නැත. කෙසෙල් කැණ පැසුණු විට ගස කපා දමයි. මේ ගස් දෙකේම විනාශය සිදු වූයේ ගස තුලින්ම ඇතිවූ ඵලය හේතු කොට ගෙනයි. ද්වේශයත් එසේමයි. අපේ සිතේ ඇති වන ද්වේශය අපේ ජීවිත නැති කර දමයි. මේ නිසා බුදු දහම කියන්නේ තරහව තරහවෙන්ම නැති කල නොහැකි බවයි.

මේ උතුම් පුර පසලොස්වක පොහෝ දින අපි මේ කරුණු සිතට ගනිමු. නිතර නිතර මෙනෙහි කරමු. ඒ අනුව ක්‍රියාත්මක වෙමු. 2008 වර්ෂයේදී සියළු දෙනා සමග මිතුරුව ඔවුන්ට කරුණාව දක්වමින් මධ්‍යස්ථව හැම දෙනාම බලමින් පැරණි අමිහිරි අතීතය අමතක කර දමමින් වැරදි සිදු වීම ඔහුගේ කර්ම ගතියයැයි සිතමින් අපේ සිත්වල ඇතිවන තරහව නැති කරගෙන සතුටින් ජීවත් වෙමු.

බුදු සරණයි.....

කපුගම සුගතසාර හිමි.

